مهدکودک آبزیان خلیج فارس، موردتوجه معاهده رامسر و یونسکو

سپهرغرب، گروه زیست‌بوم: تالاب خورخوران بندرخمیر هرمزگان؛ در واقع یکی از بزرگ‌ترین و مهم‌ترین تالاب‌های دریایی ایران و خاورمیانه با بیش از ۱۰۲ هزار هکتار مساحت است که به‌لحاظ ارزش این منطقه، ذخیره‌گاه زیست‌کره لقب گرفته و می‌توان از آن به‌عنوان مهدکودک آبزیان خلیج فارس یاد کرد.

از این زیستگاه و زیست‌کره امن و آرام آبزیان، پرندگان و دلفین‌ها که چشم هر رهگذری را می‌نوازد، دو معاهده بین‌المللی (یونسکو و رامسر) مراقبت می‌کنند و از سال ۹۶ تاکنون همواره موردتوجه ویژه کنواسیون(رامسر) و همچنین مسئولان و متولیان زیست‌محیطی در سطح ملی و بین‌المللی قرار گرفته است.

همچنین شهر خمیر در هفته جاری طبق گفته دبیرکل کمیسیون ملی یونسکو، به شبکه شهرهای یادگیرنده یونسکو پیوست و گواهی عضویت در این شبکه را دریافت کرد.

تالاب بین‌المللی و حفاظت‌شده خورخوران بندرخمیر از دیرباز برای مردم و همچنین مسئولان زیست‌محیطی منطقه خمیر، استان هرمزگان و حتی کشور دارای اهمیت ویژه بوده و با حفظ آن از سوی اهالی این منطقه و با وجود هم‌مرزی شهری با ۳۵ کیلومتر نوار ساحلی تالابی، تاکنون تعرضی به آن نشده است.

این تالاب بکر و زیبا که درحد فاصل خمیر و قشم واقع شده، درسال ۱۹۷۵ به‌عنوان تالاب بین‌المللی در کنواسیون رامسر ثبت شد و شهر خمیر در غرب هرمزگان نیز به‌واسطه مجاورت با این تالاب، در بهمن‌ماه سال ۹۷ توانست عنوان نخستین شهر ملی تالابی ایران را کسب کند.

از آنجا که خورخوران بندرخمیر طبق اعلام اداره کل محیط‌زیست هرمزگان به‌عنوان بزرگ‌ترین تالاب استان و حتی جنوب ایران شناخته شده است، لذا ثبت جهانی آن از سه‌سال گذشته تاکنون، در کانون توجه مسئولان و متولیان زیست‌محیطی در سطح ملی و بین‌المللی و همچنین یونسکو قرار گرفته و در این‌مدت، نشست‌ها و کارهای متعدد و ارزشمندی برای حفظ و حراست از این طلای در آب صورت گرفته است.

شهر تالابی بندرخمیر به‌ویژه در سه‌سال اخیر که میزبان همایش بزرگ جهانی روز تالاب‌ها به‌صورت ملی و استقبال گسترده علاقه‌مندان زیست‌محیطی و گردشگری در این منطقه همراه بوده، به‌عنوان نخستین شهر ملی تالابی ایران در فرایند ثبت جهانی قرار گرفت و امسال نیز سعی بر این شده که برای سرعت بخشیدن به این جریان، اقدام‌های ارزنده و ویژه‌ای با کمک مسئولان ملی، استانی، محلی و سمن‌های محیط‌زیستی و مردمی انجام شود.

استارت معرفی و حفظ تالاب خمیر از سال ۹۶ زده شد

مدیر گردشگری شهرداری خمیر گفت: تالاب خورخوران در درون‌خوری وسیع بوده که بین جزایر لجنی پست، جنگل‌های حرا و لجن‌زارهای بین جزر و مدی قرار گرفته و بزرگ‌ترین اکوسیستم جنگلی منحصربه‌فرد و زیبای حرا در ایران را شکل می‌دهد.

محمدرضا برترانگ افزود: وجود جزیره‌های متعدد و اکوسیستم منحصربه‌فرد و زیبای تالاب خورخوران و داشتن زیستگاه گونه‌های مختلف آبزی، جانوری و پرندگان مهاجر، آبراهه‌های کوچک و متعدد و همچنین درختان سرسبز حرا، در این منطقه جنوبی شرایط خوبی را پیش‌روی نگاه گردشگران و توریست‌ها قرار داده است.

وی بیان کرد: این تالاب بکر و حفاظت‌شده، یکی از تالاب‌های بزرگ هرمزگان و موردتوجه جامعه محلی و همچنین مسئولان زیست‌محیطی در استان و کشور به‌شمار می‌آید که برای معرفی، حفظ، حراست و استفاده خردمندانه از آن، نیازمند حمایت جوامع محلی، مردم و مسئولان زیست‌محیطی بودیم.

این مسئول زیست‌محیطی ابراز کرد: برای تثبیت این موضوع از سال ۹۶ گام‌های ارزشمندی برداشته شد که نخستین حرکت برای معرفی آن و آگاهی‌بخشی به مردم، از بهمن‌ماه سال ۹۶ هم‌زمان با روز جهانی تالاب‌ها آغاز شد.

برترانگ گفت: در این روز (۱۳ بهمن سال ۹۶) ابتدا به‌صورت محلی همایش روز جهانی تالاب‌ها را با دعوت از مسئولان تالابی محیط‌زیست کشور برگزار کردیم که میزبانی خوبی در این سال صورت گرفت و توانستیم با فعالیت‌های صورت گرفته برای نخستین‌بار در جنوب کشور میزبانی ملی این همایش را که هرساله در شمال ازجمله انزلی و رامسر برگزار می‌شد، به‌دست بگیریم تا درسال ۹۷ بتوانیم میزبان رسمی این مراسم باشیم.

خمیر در سال ۹۷ نخستین شهر ملی تالابی ایران شد

این فعال گردشگری یادآوری کرد: درسال ۹۷ (۲۰۱۸) در گواقع در نشست سالانه کنواسیون رامسر یک عنوان بین‌المللی به‌نام شهر تالابی(CEPA Center) «سیتی سنتر» در دنیا به‌وجود آمد که شهرهایی که کارهای هوشمندانه در مبحث حفظ، بهره‌برداری خردمندانه و همچنین آگاهی‌بخشی به مردم در زمینه تالاب انجام می‌دادند را با معیارهای سخت‌گیرانه به‌عنوان شهر بین‌المللی تالابی انتخاب کنند که در آن سال، این نشست در دوبی برگزار شد و ۱۸ شهر ازجمله خمیر به‌عنوان یکی از نمایندگان ایران برای آشنا شدن با این فرهنگ در این آیین حضور یافت.

برترانگ گفت: تلاش‌هایمان بعد از این همایش برای اینکه بتوانیم عنوان بین‌المللی را به‌دست آوریم و شرایط اخذ کاندیداتوری داشته باشیم، بیشتر شد و شرایط را به‌صورت ویژه و شبانه‌روزی پیگیری کردیم و توانستیم با کارهایی که درسطح ملی و حرکاتی که درسطح بین‌المللی انجام داده بودیم، از تعداد زیادی از کاندیداهایی که در ایران بودند، پیشی بگیریم.

وی اظهار کرد: در این راستا خمیر به‌همراه شهر ورزنه اصفهان به‌عنوان کاندیدای اصلی معرفی شده و پرونده این دو شهر برای اخذ شهر تالابی به مقر کنواسیون رامسر ارسال شد که خود تا اینجای کار، دستاورد بزرگی بود.

این مسئول زیست‌محیطی خمیر ادامه داد: کلیت داستان شهر تالابی خمیر که در سال ۹۷ ثبت شد، این است که برای حفظ تالاب درواقع از روش سنتی فاصله گرفته، معیشت‌های پایداری را برای مردم تعریف و زندگی مردم به حفظ تالاب گره خورده شود، آگاهی‌های مردم افزایش یابد، استفاده هوشمندانه از تالاب صورت گیرد و با اینکه بهره‌وری خردمندانه از تالاب داشته باشیم، خود تالاب هم حفظ شود.

به‌گفته وی در دنیا شهر و مناطقی که تالاب دارند، هرساله مراسم گرامیداشت روز جهانی تالاب‌ها را برای اینکه مردم مجدداً اهمیت تالاب را دانسته و در حفظ آن کوشیده و استفاده خردمندانه از آن داشته باشند، برگزار می‌کنند که شهر خمیر نیز از سال ۹۶ هرساله آیین باشکوهی را در این زمینه برپا می‌کند.

وی یادآوری کرد: تالاب‌ها علاوه‌بر اینکه خدماتی به جوامع محلی ارائه می‌دهند، دارای کارکردهای جهانی نیز هستند و نباید هیچ‌کدام را به نفع دیگری از بین برد و باید نفع مردم و جوامع را در کنار ایفای نقش جهانی تالاب‌ها درنظرگرفت و در این راستا تعادل ایجاد کرد که مهم‌ترین هدف کنوانسیون رامسر از ثبت شهرهای دارای تالاب نیز همین است.

گردشگری پایدار مهم‌ترین اقدام برای شهر تالابی خمیر

مدیر گردشگری شهر تالابی خمیر به اقدام‌های صورت گرفته برای شهر تالابی خمیر اشاره کرد و گفت: زمانی که شرایط و ظرفیت شهر خمیر را بررسی کردیم، یکی از نخستین معیشت‌هایی که به ذهن‌مان خطور کرد، مبحث گردشگری پایدار بود.

برترانگ ادامه داد: گردشگری پایدار تفاوتی عمده با گردشگری انبوه دارد و آن اینست که ما قرار نیست به مرکزی برای گردشگری انبوه تبدیل شویم، بلکه این کار را به‌عنوان یکی از معیشت‌های پایلوت انتخاب کردیم و سعی کردیم آموزش جامعه محلی را آغاز کنیم.

وی با اشاره به اینکه درواقع بعدها معیشت‌های بیشتری را در این زمینه نشانه می‌گیریم، بیان کرد: خوشبختانه در سه‌سال گذشته که این کار را آغاز کردیم، کسانی که در این حوزه به‌صورت سنتی کار می‌کردند، آگاهی خیلی خوبی پیدا کردند و اکنون در کنار اینکه نوع ارائه گردشگری‌شان تفاوت کرده، به علم و دانش‌شان نسبت به تالاب‌ها افزوده شده است.

این مسئول اظهار کرد: تاکنون شاید مردم استفاده خاصی از تالاب نکرده بودند، بلکه به‌صورت سنتی آن هم به شغل دریانوردی و ماهیگری پرداخته و از آن بستری که درواقع برای تالاب وجود داشت، استفاده کاملی صورت نگرفته بود. در این بین ما سعی کردیم با کارهای مختلف فرهنگی آگاهی مردم را نسبت به موضوع تالاب اضافه کنیم.

طرح‌ها و اقدام‌های موثر گردشگری برای اخذ عنوان بین‌المللی تالاب

مدیر گردشگری شهرداری بندرخمیر گفت: می‌دانیم که تالاب‌ها قوانین سخت‌گیرانه دارند و در کنار آن نمی‌توانیم دست به هر اقدامی بزنیم، مگر اینکه مجوز مناسب و زیست‌محیطی داشته باشد که چه ازلحاظ بین‌المللی و چه ازلحاظ ملی، این مجوزها داده شود.

برترانگ بیان کرد: برای حفظ تالاب خورخوران و اخذ عنوان بین‌المللیء الگوهای گردشگری مناسبی را ایجاد کردیم که برای مثال می‌توان در مبحث خدماتی، به راه‌اندازی نخستین رستوران تمام بازیافتی چوبی ایران که در یک پروسه کامل محیط‌زیستی استارت آن زده شد، اشاره کرد.

رستوران بازیافتی گارکوپ که برای ساخت آن از وسایل چوب‌های دورریختنی و در و پنجره‌های قدیمی استفاده شده، درواقع یک طرح زیست‌محیطی محسوب می‌شود که درون آن را ساختار سنتی شکل داده و غذاها، دسرها و حتی ظرف‌های آن از همان ساختار محلی و سنتی پیروی می‌کند.

گارکوپ که در مجتمع گردشگری حرای خمیر و سه‌کیلومتری اتوبان بندرخمیر به بندرعباس قرارگرفته، با مشارکت شهرداری و بخش خصوصی در کنار بزرگ‌ترین تالاب دریایی خاورمیانه اجرا شده که برای ۲۵ نفر به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم شغل ایجاد کرده‌است.

وی ادامه داد: همچنین یک لنج بوم قدیمی به‌نام بوم گوهری را که در حال از بین رفتن بود، پس از بازسازی و احیا، به لنج موزه تبدیل کردیم که مبحث فرهنگ دریانوردی منطقه خمیر احیا شود و خود مردم با گردشگری آشنا شوند.

این آلاچیق شناور دارای یک فانتوم فایبرگلاس و یک آلاچیق چوبی بوده که توسط متخصصان شرکت شناورسازی و شهرداری خمیر، درخصوص تولید شناورهای تالابی و بهره‌برداری گردشگران ساخته شده است.

بوم؛ لنج (کشتی) چوبی با ساختار اصلی ایرانی است این نوع از لنج‌ها اقیانوس‌پیما و دارای بادبان بوده‌اند که سفرهای طولانی را به هند، آفریقا و دیگر مناطق دوردست انجام می‌دادند. به‌دلیل نوع ساختار خلاقانه‌اش در برابر امواج‌های سهمگین و طوفان‌های دریایی در اقیانوس بسیار مقاوم بوده‌اند.

وجه تسمیه بوم‌گوهری طبق روایتی که بین محلی‌ها وجود دارد، بر اثر بزرگی و خاص بودنش در منطقه خمیر برمی‌گردد که همچون دُرّ و گوهری در میان سایر لنج‌های هم‌ساختار خود بوده است.

بوم‌گوهری علاوه‌بر ارزش، تاریخ و هویتی که دارد، دارای لوکیشن بسیار خاصی بوده که از فراز آن می‌توان چشم‌انداز زیبایی بر فراز بخشی‌هایی از تالاب بین‌المللی خورخوران بزرگ‌ترین تالاب دریایی خاورمیانه دید. همچنین علاقه‌مندان می‌توانند از بلندای آن در جهت پرنده‌نگری نیز استفاده کنند. در این بوم قدیمی تمام ابزارهای موردنیاز و دانشی که برای سفرهای دور در دل اقیانوس‌های بی‌انتها لازم بوده، قرار می‌گیرد و روایتگری خواهد شد.

این مدیر گردشگری در خمیر اضافه کرد: دفتر اطلاعات گردشگری را نیز در حوزه معیشت پایدار تالاب و رفاه حال گردشگران راه‌اندازی کردیم که این مرکز در یک بادگیر قدیمی که نمایانگر هویت سازه‌ای منطقه است، شکل گرفته و وظیفه راهنمایی گردشگران و حلقه اتصال آن‌ها به مراکز مختلف است.

برترانگ همچنین به افتتاح مرکز ارتباطات، آموزش، مشارکت و آگاهی‌بخشی تالاب‌نشینان بندرخمیر (مرکز سیپا سنتر) که برای نخستین‌بار در ایران انجام شد، اشاره کرد و گفت: سیپا درواقع مرکزی است که آگاهی‌بخشی و مشارکت مردم را در زمینه تالاب افزایش می‌دهد و ارتباطات مناسب را برقرار می‌کند.

طرح‌های یادشده دهه فجر سال گذشته هم‌زمان با روز جهانی تالاب‌ها به‌دست حجت‌الله ایوبی؛ دبیرکل کمیسیون ملی یونسکو افتتاح شد.

وی یادآوری کرد: طرح مدیریت زیست‌بومی تالاب خورخوران نیز هم‌اکنون در دست اقدام است و مراحل آخر خود را طی می‌کند که این طرح درواقع مدیریت محلی را به‌صورت قانون درمی‌آورد و مردم نیز به شکلی در حفافظت از تالاب دخیل می‌شوند و کارهایی که جوامع محلی از قدیم انجام داده‌اند، در آن دیده می‌شود.

این مسئول یادآوری کرد: همچنین استارت طرح مطالعات گردشگری پایدار نیز با همکاری دانشگاه آزاد هرمزگان و سازمان برنامه و بودجه استان زده شد و زون‌های تفرج و گردشگری شهر تالابی خمیر در حال بررسی هستند و قرار است در مسیرهایی که کم‌ترین آسیب به محیط‌زیست وارد می‌شود، مشخص شوند و کار جدید دیگری که در دست اقدام داریم، تاسیس پژوهشکده تالابی است که با همت دانشگاه آزاد اسلامی کلنگ آن بر زمین زده شد.

وی گفت: در این راستا برای معرفی تالاب خورخوران و حوزه معیشت پایدار گردشگری وب‌سایت‌هایی را طراحی کردیم که می‌توان به وب‌سایت دو زبانه EPA((آموزش، مشارکت و آگاهی بخش) KHAMIRTOURISM.IR تا یک‌ماه آینده رونمایی می‌شود و همچنین وب‌سایت khuranstraits.com که در حال بروزرسانی بوده و در چندروز آینده مجدد با امکانات جدید بازنگری می‌شود، اشاره کرد.

این فعال زیست‌محیطی ادامه داد: درواقع همایش‌ها و رویدادهای متفاوتی شامل روز مردمان بومی، مانگرو، پرندگان مهاجر، برنامه‌های مختلف در حوزه‌های مختلف معیشت، فرهنگ، تالاب‌نشینی و بسیاری از موارد دیگر در راستای حفظ و حراست از تالاب خورخوران هرساله برگزار می‌کنیم.

دیوارنگاره‌ها و زیرساخت‌ها برای شناسایی اهمیت شهر تالابی خمیر

مدیر گردشگری شهرداری بندرخمیر گفت: در ورودی شهر تالابی خمیر تابلوها و دیوارنگاره‌های خوبی در رابطه با حفظ و حراست از محیط‌زیست نصب شده است و این اقدام، احساس محیط‌زیستی خوبی را به انسان دست می‌دهد.

وی بیان کرد: همچنین برای اینکه بتوانیم به یک عنوان بین‌المللی دست یابیم، استانداردسازی مراکز گردشگری و زیرساخت‌های لازم با ظرفیت بین‌المللی به‌تدریج آغاز می‌شود. به‌عنوان مثال یکی از کارهایی کوچکی که می‌توانیم استفاده کنیم، نصب تالاب‌های دو زبانه در سطح شهر و تابلوهای راهنمای مسیر اشاره کنیم که از قبل وجود نداشت.

حیات میلیون‌ها انسان به خورخوران بستگی دارد

مدیر گردشگری شهرداری بندرخمیر گفت: تالاب خمیر به‌عنوان ذخیره‌گاه زیست‌کره و زیرمجموعه تعهدنامه (انسان و محیط پیرامونش) تست، از آن لحاظ که درواقع به مهد کودک آبزیان خلیج فارس به حساب می‌آید، بسیار اهمیت دارد.

برترانگ ادامه داد: به اندازه‌ای این زیست‌کره مهم است که از بین رفتن آن، نابودی حیات چندین میلیون حتی حدود یک‌میلیارد انسان را قلمداد می‌کند.

وی بیان کرد: این تالاب همچنین منطقه حفاظت‌شده در سطح ملی و زیستگاه پرندگان است که درواقع ۲۰۰ گونه پرنده مهاجر از مناطق مهم جهان به این تالاب می‌آیند.

ثبت جهانی خورخوران یک شاهکار به حساب می‌آید

شهردار خمیر نیز اظهار کرد: شهرداری نمی‌تواند ادعا کند که شهر را ساخته، بلکه شهر را مردم می‌سازند و شهر تالابی خمیر تنها بهانه‌ای است برای اینکه مردم به هویت خودشان پی ببرند و این شاهکار را در دنیا خلق کنند.

جواد محمودی افزود: جشنواره تالاب‌ها سه‌سال متوالی است که در منطقه خمیر برگزار می‌شود و این شهرتالابی در انتظار کسب عنوان جهانی است که در این راستا پرونده‌ای دو زبانه تشکیل و از طریق سازمان محیط‌زیست استان هرمزگان به کشور و سپس وزارت امور خارجه ارسال شده که پس از بررسی نهایی، تحویل کنوانسیون رامسر خواهد شد که امیدواریم به کسب این عنوان دست یابد.

وی بیان کرد: در حوزه پرونده ثبت جهانی شهر تالابی خمیر از سال گذشته تاکنون، تحولات چشمگیری به‌ویژه در زمینه زیرساخت‌های گردشگری تالابی پایدار در این منطقه صورت گرفته است.

شهردار خمیر اظهار کرد: در دهه فجر پارسال گذشته شاهد بهره‌برداری از مرکز احیای هنرهای سنتی تالاب‌نشینان با هدف تولید سوغات، احیای هنرهای دستی و غذاهای تالاب‌نشینان، نخستین رستوران بازیافتی چوبی ایران در جهت افزایش آگاهی مشتریان و لنج موزه بوم‌گردی به‌عنوان انتشار و افزایش آگاهی مردم درخصوص دانشگاه دریانوردی و تالاب‌های مختلف سنتی و قدیمی بودیم که درواقع همه این زیرساخت‌ها، به‌خاطر دستیابی به گردشگری تالابی پایدار است.

محمودی یادآوری کرد: در کنار تالاب خورخوران، خمیر ظرفیت‌ها و جاذبه‌های دیگری نیز همچون چشمه‌های آب‌گرم، بزرگ‌ترین پل تاریخی ایران(پل لاتیدان)، بندرپل، قلعه‌های دیدنی، دیوارهای تاریخی و مکان‌های گردشگری دارد که هرساله به‌ویژه در ایام پایانی سال و تعطیلات نوروز، گردشگران زیادی را به‌سوی خود سرازیر می‌کند.

فعالیت دانشگاه آزاد اسلامی واحد خمیر در زمینه تالاب

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی هم در اواخر شهریور ماه امسال در سفر به هرمزگان و شهر خمیر با اشاره به تالابی این منطقه گفت: دانشگاه آزاد اسلامی مرکز خمیر نقطه‌ای از شبکه این دانشگاه است که در زمینه تالاب فعالیت می‌کند و دارای دو دانشکده تالاب و مهارت و کارآفرینی می‌شود.

محمدمهدی تهرانچی افزود: پژوهشکده تحقیقاتی تالابی مرکز بندرخمیر اکنون کلنگ‌زنی شده که برای احداث آن ۱۵ میلیارد ریال اعتبار پیش‌بینی شده و دارای حوضچه‌های متعدد در زمینه تحقیقاتی و آزمایشگاهی خواهد شد.

وی بیان کرد: شبکه دانشگاه آزاد اسلامی با افزون‌بر یک‌میلیون دانشجو، ۸۰ هزار دانشجوی کارشناسی‌ارشد و ۲۲ هزار عضو هیئت‌علمی از شعبه بندر خمیر استفاده می‌کند و به آن خدمات می‌دهد.

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی اظهار کرد: نمی‌شود دانشگاه با ظرفیت و امکانات مردم ساختمان‌سازی کرده، اما متناسب با نیاز به مردم خدمات ندهد و یا اینکه با امکانات آنان ساخته شود، اما با فرهنگ‌شان کاری نداشته باشد.

تهرانچی خاطرنشان کرد: الگوهای رهایی از زیست‌بوم رشد نکرده و به موفقیت نمی‌رسند، بنابراین دانشگاه از ابتدای شکل‌گیری در هر منطقه، بایستی براساس نیازها و شرایط محیط پیرامونی خود گام بردارد.

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی عنوان کرد: نگاه دانشگاه آزاد اسلامی اجتماعی بوده و در مسیر آموزش، فناوری و پژوهش به نیازها و خواسته‌های مردم توجه دارد.

هرمزگان ۳۳درصد از تالاب‌های کشور را دربرمی‌گیرد

مدیرکل حفاظت محیط‌زیست هرمزگان گفت: این استان در حوزه تالاب‌های کشور در جایگاه ویژه‌ای قرار دارد و افزون بر ۳۳درصد از تالاب‌های کشور را دربرمی‌گیرد.

حبیب مسیحی‌تازیانی افزود: استان هرمزگان همچنین ازنظر وسعت حوزه تالابی پس از استان خوزستان در جایگاه دوم و ازنظر ساختار و وسعت جنگل‌های حرا، جایگاه نخست کشوری را به‌خود اختصاص داده است.

وی با اشاره به اینکه تالاب‌های بین‌المللی هرمزگان شامل خورخوران، مصب رودخانه‌های شور، شیرین و میناب، مصب رودخانه‌های گز و آذینی که در سیریک واقع‌شده، از زیبایی‌های منحصربه‌فردی برخوردار هستند.

مدیرکل حفاظت محیط‌زیست هرمزگان اظهار کرد: تالاب خورخوران در بندر خمیر بزرگ‌ترین تالاب استان و تالاب شیدوَر نیز به‌عنوان پناهگاه حیات‌وحش و آبسنگ‌های مرجانی دارای اهمیت بین‌المللی است.

وی ادامه داد: تالاب‌های شورشیرین شهرستان میناب، از پهنه‌های بزرگ گِلی و تالاب گز و حرای سیریک، از جاذبه‌های شرق و تالاب گابریک، از مهم‌ترین عرصه‌های زیست‌محیطی و گردشگری هستند.

مسیحی ادامه داد: بزرگ‌ترین پهنه از جنگل‌های حرای کشور در شهرستان خمیر و در منطقه تالاب خورخوران واقع‌شده که با حفاظت و برخورد مناسب مردم این شهرستان از نیاکان تاکنون نسل به نسل منتقل شده است.

وی گفت: ثبت جهانی شهر تالابی بندرخمیر وظیفه اداره‌کل محیط‌زیست را دوچندان می‌کند و می‌طلبد که ما بیش‌ازپیش نسبت به حفاظت و نگه‌داری از این میراث خدادادی تلاش کنیم.

تالاب‌ها منطقه‌هایی شبیه به دریاچه و جایی بین آب و خشکی‌اند

تالاب‌ها منطقه‌هایی شبیه به دریاچه و جایی بین آب و خشکی هستند که ممکن است در بعضی از روزهای سال خشک و در بعضی از روزها پر از آب باشند، داخل این تالاب‌ها پر از گل‌ولای بوده و زیستگاه پرندگان مهاجر یا بومی و گیاهان متنوع است.

کمبود آب و تامین حق‌آبه تالاب‌ها، آلودگی فاضلاب‌های شهری و روستایی، زهاب‌های کشاورزی و پساب‌های صنعتی، تغییر کاربری غیرمجاز تالاب‌ها که بیشتر تالاب‌های شمال کشور با آن مواجه هستند و ورود گونه‌های مهاجم و غیربومی مضر مانند ماهی تیلاپیا در تالاب شادگان و سنبل آبی در انزلی، عوامل تهدید تالاب‌های کشور هستند.

تالاب همان‌گونه که در کنوانسیون رامسر (کنواسیون حفاظت از تالاب‌ها) بیان شده؛ منطقه‌ای پوشیده از مرداب، باتلاق، لجن‌زار یا آبگیرهای طبیعی و مصنوعی دائمی یا موقت بوده که در آن آب‌های شور یا شیرین به‌صورت راکد یا جاری یافت می‌شود و شامل آبگیرهای دریایی است که عمق آن‌ها در پایین‌ترین حد جزر از ۶ متر تجاوز نکند.

ثبت تالاب‌ها در کنواسیون رامسر از سال ۱۹۷۱

اهمیت تالاب‌ها در زندگی همه جانداران باعث شد کنوانسیون رامسر با هدف حفاظت از تالاب‌ها و پرندگان کنارآبزی، حمایت از جوامع محلی و معیشت مردم اطراف تالاب‌ها، در دوم فوریه سال ۱۹۷۱ برای حفاظت از تنوع زیستی و تالاب‌ها در جهان ایجاد شد که در آن سال ۱۸ کشور به عضویت آن در آمدند و هم‌اکنون ۱۷۰کشور به عضویت کنوانسیون رامسر درآمده‌اند تا از ۲۳۷ تالاب بین‌المللی حفاظت کنند. ایران ۳۵ تالاب را در کنوانسیون رامسر به ثبت رسانده است.

بر این اساس دستورالعمل‌های کنوانسیون رامسر در سال ۱۹۷۵ جنبه قانونی یافت و اکنون ۱۷۱ کشور عضو رسمی آن هستند و یک‌هزار و ۹۹۴ تالاب با اهمیت بین‌المللی با مجموع مساحت ۱۹۱ میلیون و ۸۶۰ هزار و ۶۵۶ هکتار را در سطح جهان به ثبت رسانده است.

از حدود یک‌هزار تالاب شناخته شده در ایران، ۸۴ تالاب دارای اهمیت بین‌المللی هستند و از ۲۲ تالاب بین‌المللی کنوانسیون رامسر، ۶ تالاب بین‌المللی و تحت حفاظت محیط‌زیست در هرمزگان واقع‌شده است.

تالاب‌های بین‌المللی هرمزگان شامل خورخوران حدفاصل بندر لافت، جزیره قشم و بندرخمیر به‌طول ۱۰۰هزارهکتار، مصب رودخانه‌های شور، شیرین و میناب در ۷۰کیلومتری شرق بندرعباس به‌مساحت ۵۴هزارهکتار، مصب رودخانه‌های گز و حرا در ۱۲۰کیلومتری جنوب شرقی بندرعباس و آذینی با ۲۸هزار هکتار هم در سیریک واقع‌شده که هریک از زیبایی‌های منحصربه‌فردی برخوردار هستند.

از مزیت‌های تالاب‌های بین‌المللی هرمزگان می‌توان واقع‌شدن در مسیر عبور آب‌های سیلابی به دریا و یا واقع شدن در کنار دریا عنوان کرد که جنگل‌های حرا و مانگرو را درخود جای داده است.

۹۰ غار در استان کردستان شناسایی شده است

سپهرغرب، گروه زیست‌بوم: معاون فنی اداره کل حفاظت محیط‌زیست کردستان از شناسایی ۹۰ غار در این استان خبر داد و گفت: بسیاری از غارهای شناسایی‌شده نیاز به مطالعه دارند.

شهاب محمدی با اشاره به اینکه شعار روز ملی غار پاک، حفاظت از تنوع زیستی غارهاست، اظهار داشت: غارهای استان کردستان با توجه به جنس زمین از نوع حلال و پوششی سنگ آهک تشکیل شده و ازلحاظ الگوی فیزیکی، بیشتر شاخه‌ای یا ترکیبی از الگوهای شاخه‌ای، شبکه‌ای، گودالی یا چاهی هستند.

وی اضافه کرد: هنوز بسیاری از این غارهای شناسایی‌شده موردمطالعه قرار نگرفته‌اند و باید برای شناخت بیشتر آن‌ها، اقدام به انجام مطالعات علمی و تخصصی کرد.

معاون فنی اداره کل حفاظت محیط‌زیست کردستان افزود: از غارهایی که در کردستان به‌عنوان سکونتگاه‌های اولیه انسان تاکنون شناخته‌شده می‌توان به کرفتو، سمنگان، کولانه گه‌وره، کانی میکائیل و کونه شم‌شم اشاره کرد.

محمدی یادآوری کرد: سال ۹۸ غار کنه شم‌شم با دارا بودن چندین گونه خفاش ارزشمند به‌عنوان اثر طبیعی ملی این استان، در فهرست آثار ملی ثبت شد.

وی با اشاره به اینکه غار کرفتو، مشهورترین و بزرگ‌ترین جاذبه گردشگری را در استان به‌شمار می‌رود، گفت: غارها از بدو خلقت بشر موردتوجه بوده و به‌عنوان نخستین سکونتگاه انسان شناخته شده‌اند، لذا می‌توان نشانه‌های تمدن و تاریخ حیات را در دل آن‌ها جست‌وجو کرد.

این معاون فنی محیط‌زیست با بیان اینکه از سال ۸۹، دوم مهر به‌عنوان روز ملی غار پاک نام‌گذاری شده است، افزود: نام‌گذاری روزی به‌نام غار، فرصت خوبی برای ترویج ضرورت حفاظت از غارها در بین مردم و حتی مسئولان است.

محمدی تاکید کرد: در سنوات گذشته به‌صورت نمادین مراسم پاک‌سازی در غار کرفتو شهرستان دیواندره با حضور دوستداران طبیعت، انجمن‌های غارنوردی و مردم‌نهاد شهرستان‌های دیواندره، بیجار، سقز و اهالی هم‌جوار غار برگزار می‌شد.

وی اظهار کرد: امسال به‌دلیل جلوگیری از شیوع بیماری کرونا و رعایت پروتکل‌های بهداشتی مراسم پاک‌سازی غار در استان برگزار نشد.

این مقام مسئول با اشاره به اینکه با گذشت زمان و پیشرفت صنعت و تکنولوژی از نقش و اهمیت غارها در زندگی جوامع بشری کاسته نشده است، یادآوری کرد: امروزه غارها زیستگاه گونه‌های منحصربه‌فرد جانوری مانند خفاش‌ها که نقش تاثیرگذاری در پایداری اکوسیستم کره زمین ازنظر کنترل حشرات و آفات دارند، هستند.

معاون فنی اداره کل حفاظت محیط‌زیست کردستان تاکید کرد: غارها پس از گذشت میلیون‌ها سال از تشکیل آن‌ها، با جلوه‌های کم‌نظیر و ویژگی‌های اکولوژیکی خاص خود جزء میراث طبیعی ارزشمند محسوب می‌شوند.

محمدی با تاکیدبر اینکه حفاظت از این گنجینه‌های باارزش و سرمایه‌های ملی امری مهم و حیاتی است، گفت: کارگروهی در کشور و بالتبع استان ما نیز متشکل از نمایندگان نهادهای دولتی و غیردولتی تشکیل شده که مسئولیت سیاست‌گذاری، نظارت و حفاظت از غارها را برعهده دارند.

کردستان دارای پنج منطقه حفاظت‌شده شامل منطقه چلچمه و سارال و بیجار با وسعت ۳۲ هزار هکتار، منطقه بدر و پریشان قروه با وسعت ۴۳ هزار هکتار، منطقه حفاظت‌شده شاهو و کوسالان با وسعت ۵۷ هزار هکتار و منطقه عبدالرزاق سقز با وسعت ۳۹ هزار هکتار و پناهگاه حیات وحش زریوار با وسعت سه‌هزار هکتار و چندین منطقه شکار ممنوع است که این استان را در زمره منحصربه‌فردترین نقاط کشور به‌لحاظ تنوع گونه‌های جانوری و گیاهی قرار داده است.